

МОЛОДІ ГЕРОЇ СТАРОЇ ІСТОРІЇ

МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ КЛАСИЧНОЇ МУЗИКИ «ХАРКІВСЬКІ АСАМБЛЕЇ» ПРОВОДИТЬСЯ У ХАРКОВІ З 1991 РОКУ. І ВЕСЬ ЦЕЙ ЧАС ЙОГО ОЧОЛЮЄ НАТХНЕННИЦЯ ТА ОРГАНІЗАТОР ЗНАНОГО МУЗИЧНОГО ФОРУМУ ТЕТЯНА ВЕРКІНА, НІНІ ПРОФЕСОР, НАРОДНА АРТИСТКА УКРАЇНИ, РЕКТОР ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ І. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Котляревський — Анатолій Лобанов з героїчного митцю

Сцена з вистави

Основна ідея «Харківських асамблей» — провітницька діяльність та інтеграція українського музичного мистецтва в європейський простір.

Традиція фестивалю — вибір «героя», навколо якого формується мистецька програма, зберігається й понині. На цей раз учасників асамблей об'єднала постать генія української культури Івана Котляревського, ім'я котрого, до речі, носить славнозвісний мистецький заклад. Звідси й гасло нового міжнародного форуму: «Митець як рушій культурних пластів», що повною мірою має відношення до Івана Котляревського, засновника української літератури, громадського діяча, на творчість якого рівнялися Микола Лисенко та інші славетні українські митці наступних поколінь.

Тетяна Веркіна

Марком Кармінським, Володимиром Птушкіним або його аспірантом, іранським композитором Ехсаном Тавакколом. Цього року музичне приношення «Асамблеям» зробив відомий український композитор, також випускник нашого харківського вишу Олександр Шетинський. Він взяв на себе дуже відповідальне та складне завдання — створити нову музику до «Наталки Полтавки» І. Котляревського. Власне, з цієї оновленої вистави у виконанні студентів театрального та музичного факультетів у супроводі симфонічного оркестру Харківської філармонії під орудою Юрія Янка й почалась програма нинішнього фестивалю.

Як музичний супровід п'єси І. Котляревського до М. Лисенка музику писали харківський музикант польського походження А. Барсицький, І. Ба-

Корифеї українського театру недаремно називали «Наталку» своєю «годувальницею». Її дуже полюбляли глядачі, захоплюючись характером Наталки, яка стала прикладом відданості, щирого кохання та принакності української дівчини. Символічно, що 1882 року в Єлисаветграді п'єсу І. Котляревського зіграла новостворена трупа М. Кропивницького із М. Заньковецькою у головній ролі. І хоча наступного року М. Старицький уже використав у своїй новій постановці музику М. Лисенка, цю роботу композитор остаточно завершив лише 1889 року для музично-драматичної трупи М. Садовського. Отже, говорити про жанрову

визначеність версії Котляревського-Лисенка навіть у цей час зарано. Адже композитор скоріше пристосовувався до можливостей сучасних йому виконавців, ніж ставив перед ними проблеми суто оперної виразності. Обмеженими були і можливості того складу оркестру, який мав супроводжувати такі вистави.

Сценічна історія «Наталки» значно різноманітніша, ніж ми її уявляємо по трафаретних зразках провінційного театру. У 1930 році композитори намагалися переробити «народний примітив» у «велику оперу». Але з цього нічого не вийшло. У епоху перебудови львів'яни поставили «Наталку» як у рамці для старої картини, нібито на руїнах «етнографічного» театру, але з «живим» оркестром. Нещодавно до вистави франківців у столиці залучили керівника гурту «Воплі Відоплясова», і Олег Скрипка кожен музичний номер обгорнув у танцю-

вальну форму — від гопака до танго. Знайшлися навіть постановники, які переробили традиційний сюжет: Наталка погоджується вийти заміж за Возного, а згодом тікає разом з Петром. Сучасно? Авжеж, але Котляревський з Лисенком тут ні до чого.

Отже, Олександр Шетинський став не першим композитором, який задумав новий музичний супровід до п'єси І. Котляревського. І враховуючи, що «портретні» музичні характеристики вже «прикіпіли» до персонажів, зро-

Наталка — Юлія Радкевич

Анатолій Лобанов; Петро-Микита Бурцев

на робота варта того, аби гармонійно поєднати суто вербальну та вокальну частини, визначитись із аналогіями між сценічними «двійниками» — сучасними молодиками та дівчатами у джинсах і «костюмними» героями, які втілюють ха-

рактери та звичай віку XIX... Як сказала на відкритті «Харківських асамблей» голова департаменту культури Харківської міськради Світлана Бабицька, «Асамблеї» замислювались і продовжують своє існування не тільки як форум музикантів — виконавців та акторів, об'єднаних альма-матер. А насамперед для глядацької аудиторії — вона з кожним роком молодшає та надихається високими мистецькими зразками, що народжуються у одному з найкращих мистецьких вишів України.

Олександр ЧЕПАЛОВ,
заслужений діяч мистецтв України.
Фото автора

Тетяна Веркіна, Анатолій Лобанов

У практиці «Харківських асамблей» ще багато чудових традицій, і одна з них — написання творів-присвяток харківськими композиторами героям асамблей. Досить згадати майстерні композиції, створені

Зилевич, О. Маркович, А. Єдлічка, А. Колосов, диригент М. Васильєв-Святошенко (чия партитура була найбільш поширеною у виконавській практиці кінця XIX ст.), а 1919 року таку спробу здійснив А. Горілий.

бив дуже тактовну і стильово виразну їх переробку. А режисер Леонід Садовський поділив героїв на співаючих та розмовляючих. Вони ніби передають один одному естафету дії, вимовляючи текст Котляревського. І не тільки вони! За задумом постановників, сам Іван Петрович (його роль виконував Анатолій Лобанов), ніби коментує створення сценічної композиції та мотивацію дій своїх героїв.

Портретна схожість актора та письменника вражаюча. Недарма ж мешканці Полтави, де проходили зйомки відеоконтенту до вистави,